

2019-03-19

Aika: 19.3.2019 klo 10-15

Paikka: Pohto, Fabianian 1. kerros

Etäyhteys: https://connect.funet.fi/kk_kuvailu

Paikalla: Marja-Liisa Seppälä (puheenjohtaja), Kaisa Hypen (10.30-), Ulla Ikäheimo (sihteeri), Mari Isokoski, Maria Kovero (etänä), Tarja Mäkinen (klo 13 asti), Juha Piukkula, Marjut Puominen, Jarmo Saarti (etänä klo 11.45 asti)

Kutsuttu asiantuntija: Juha Hakala, Kansalliskirjasto (klo 10-11.45)

MUISTIO

Vierailija Juha Hakala esitteli pitkäaikaissäilytyksen kehitystilannetta ja ajankohtaisia standardointiasioita:

- PAS-asiat:
 - CSC:n pitkäaikaissäilytysjärjestelmän vaatimuksista koskien metadattaa ja aineiston paketoitua [DIAT](#)
 - Julkaistun aineiston (vapaakappaleaineiston) osalta Kansalliskirjasto on vastuussa siirroista kirjastojen ja CSC:n välillä.
- Standardikatsaus: lähde- ja tekstiviitteiden standardin uudistaminen (iso/cd 690.2) sekä Dublin Coren modernisointi
 - *ISO 690 Lähde- ja tekstiviitteet:*
Lähde- ja tekstiviitteiden standardi ISO 690:n uudistaminen on edennyt toiseen committee draft –äänestykseen. Standardi läpäisi ensimmäisen CD-kierroksen, mutta kommentteja tuli todella paljon, 43 sivua. Koska luonnosta editoitiin paljon, päädyttiin DIS-version sijaan uusimaan CD-kierros, jotta myöhemmin valmistettava DIS-versio olisi jo verraten valmista tavaraa. ISO 690 on viimeksi julkaistu 2010. Standardissa on 40 sivua, mutta nykyisessä versiossa jo 78. Ero selittyy lähes kokonaan e-aineistoja kuten sosiaalista mediaa, tutkimusdataa ym. koskevan ohjeistuksen lisäämisellä. Myös pysyvien tunnisteiden rooli on näkyvä. Tavoitteena on se, että e-aineistoihin tehtävät viittaukset olisivat niin luotettavia kuin mahdollista. Tähän on suuri tarve, sillä tutkimusten mukaan tieteellisten artikkeleiden e-aineistoihin tehdyistä lähdeviitteistä kymmenessä prosentissa on kuollut linkki jo vuoden kuluttua artikkelin julkaisemisesta. Tutkijat saattavat unohtaa käyttää esim. DOI-pohjaista linkkiä, ja käyttää sen sijaan lähdeaineiston URL-osoitetta. Luetteloinnillekin on tässä haaste: jos viite muodostetaan ohjelmallisesti bibliografisesta tietueesta, harva tutkija ryhtyy sitä manuaalisesti korjaamaan. Kuvailussa pitäisi siis olla mukana kaikki viittaamisen kannalta keskeiset elementit. Standardia kehittävä työryhmä kokoontuu toukokuussa keskustelemaan ISO/CD 690.2 –versioon tehtävistä muutoksista. Agendalla ovat ainakin e-kirjoihin (Kindle etc.) ja elektronisiin lehtiin viittaaminen sekä tekstistä mahdollisesti puuttuvat sosiaalisen median tiedonlähteet. Tavoitteena on aloittaa DIS-äänestys hyvissä ajoin ennen lomakautta, jolloin standardi voisi valmistua vielä vuoden 2019 aikana tai seuraavan vuoden alussa. ISO 690:n suomentamisesta ei vielä ole tehty päätöstä. Todennäköisesti tämäkin versio tullaan kääntämään, samoin kuin edeltäjänsä. Mutta tällä kertaa ei pitäisi olla tarvetta lisätä standardiin kansallisia osuuksia, tai ainakin muutokset jäävät pieniksi.
 - *ISO 15836 Dublin Core:*
ISO:n nykyinen Dublin Core standardi ISO 15836:2009 on suppea, siinä on vain 15 Dublin Coren ydinelementtiä. Standardin uudistamishankkeella on kaksi tavoitetta: laajentaa standardia niin, että se kattaa kaikki Dublin Core terms –metadatalementit, sekä päivittää elementteihin liittyvät tiedot. Uusi standardi päätettiin julkaista kahdessa osassa. ISO 15836-1:2017 sisältää alkuperäisen standardin 15 elementtiä, päivitettyinä. DIS-vaiheeseen edennyt ISO 15836-2 on huomattavasti laajempi määrittäjä; se sisältää reilut 50 elementtiä. Yksikään niistä ei ole uusi, mutta alkuperäiset määritelmät on ajantasaistettu. Termeihin liittyvää ohjeistusta on lisätty, ja standardiluonnoksessa on myös paljon esimerkkejä. Luonnoksen ovat laatineet yhteistyössä ISO:n työryhmä sekä Dublin Core Metadata Initiativen Usage Board, jolla on vastuu standardin kehittämisestä. Dublin Core itsessään on ollut viimeiset 15 vuotta muuttumaton, ja kasvu on kanavoitunut Dublin Core –pohjaisiin, mutta muiden ylläpitämiin formaatteihin, kuten W3C:n tutkimusdatan kuvailua varten kehitettyyn DCATiin. Jatkossa perus-DC:hen voitaneen lisätä elementtejä myös näistä formaateista.

Käytiin läpi uudistuvan RDA:n tekstiä linjausten näkökulmasta:

- jatkettiin kohdasta RDA entity, identifier
- Päästiin kohtaan Nomen, derivation of